

Tieteellisen tekstin piirteet

Opettajalle

Tämä tehtävä on yleinen tehtävä, eli sen avulla voi käsitellä mitä tahansa artikkelia. Kaikkiin kysymyksiin ei siksi ole valmiita vastauksia.

Keskustelkaa ennen tehtävää siitä, mitä kriittinen lukutaito tarkoittaa. (Kriittisesti =/ negatiivisesti) Kriittinen lukutaito tarkoittaa taitoa pohtia ja arvioida erilaisia tekstejä sekä pyrkimyksiä niiden taustalla.

Tehtävä on neljässä eri osassa. Ensimmäisessä tutustutaan tieteellisen tekstin merkintätapoihin. Toisessa osassa silmäillään tekstiä, yritetään hahmottaa sen rakennetta ja tutkitaan sen taustoja (kirjoittaja, julkaisija). Kolmas osa keskittyy itse tekstin sisältöön: miksi se on kirjoitettu, miten kirjoittaja perustelee, mitä merkitystä tekstillä/tutkimuksella on. Neljännessä osassa pohditaan tekstin uskottavuutta ja sitä, mikä siihen vaikuttaa.

Esimerkiksi tieteelliset viittaukset, lähdeluettelo ja tieteen keinoin hankitut tutkimustulokset puhuvat objektiivisuuden puolesta. Viittaus viittaa eli osoittaa siihen ihmiseen/ihmisiin, joka on sanonut jonkin asian. Esimerkissä "Miskan mukaan huomenna on koulua" puhuja viittaa Miskaan, joka on tiedon lähde. Lähdeluetteloon kirjataan kaikki tekstissä viitatu tahot.

Objektiivisuus puolestaan tarkoittaa sitä, että tutkimus pyrkii kuvaamaan todellisuutta sellaisena kuin se oikeasti on. Kirjoittajan omien mielipiteiden ei pitäisi vaikuttaa tutkimukseen. Tutkimuksen tulosten pitäisi siis olla samanlaiset, vaikka joku muu olisi tehnyt tutkimuksen.

Kaikille teksteille ei ole lähdeluetteloja, mutta jos sellainen on, niin **lähdeluettelo teksteihin löytyy vain verkkosivulta** Jos käsittelette kohtaa 3.d, oppijat voi ohjata verkkojulkaisun sivulle katsomaan, onko siellä lähdeluettelo. Jos luette tekstejä digitaalisina, tekstin lopusta löytyy linkki verkkojulkaisuun, mutta myös hakukoneella pääsee perille, kun kirjoittaa artikkelin otsikon.

Lähteitä tarkastellessanne voitte keskustella siitä, mitä eroa on esim. sanomalehtiin ja tieteellisiin tutkimuksiin viittaamisella, ja missä tilanteissa uutisviittaukset tai twiitit voivat olla oleellisia (esim. "Vuonna xxxx [uutisoitiin](#)

[paljon asiasta y.](#)”). Joskus esimerkiksi kirjoittajan oma mielipide voi paistaa kirjoituksen läpi niin, ettei se vaikuta objektiivisesti kirjoitetulta, ja joskus tekstin julkaisutaho ei ole aiheen suhteen puolueeton. Nämä voivat syödä tekstin uskottavuutta. Myös lukijan omat ennakkokäsitykset voivat vaikuttaa siihen, miten hän tulkitsee kirjoitusta.

Vastaukset:

1. Onko tekstissä seuraavia asioita? Mitä ne kertovat tekstissä?
 - a. Lähde, kuka on sanonut kyseisen asian. Kirjoittajan sukunimi ja lähteen julkaisuvuosi.
 - b. Linkki keskellä tekstiä voi olla vaihtoehtoinen ilmaisu lähteelle. Sen sijaan että lähde merkittäisiin sululla (Virtanen, 2022), annetaan linkki suoraan Virtasen artikkeliin vuodelta 2022.
 - c. Ihmisten titteleitä, kertovat tieteellisestä asemasta tai saavutuksesta. Dosentti, filosofian tohtori jne. Tarkista tekstissä mainittujen lyhenteiden ja tittleiden merkitykset tai etsikää ne yhdessä.

Tehtävänanto

Tehtävänannot ovat alla.



1. Onko tekstissä seuraavia asioita? Mitä ne kertovat tekstissä?
 - a. Heti virkkeen lopussa nimi ja vuosiluku suluissa
 - b. Linkit keskellä tekstiä
 - c. Tittelit tai lyhenteet ihmisten nimien yhteydessä: dosentti, FT jne.

2. Tutustu tekstiin.
 - a. Missä teksti on julkaistu? Milloin?
 - b. Kuka kirjoittaja on?
 - i. Edustaako kirjoittaja jotain tahoa? (taustavaikuttajat: yritykset, organisaatiot, poliittiset puolueet)
 - ii. Onko hänellä koulutusta alalta?
 - c. Mikä on tekstin aihe?

3. Lue teksti nyt kokonaan huolellisesti.
 - a. Miksi kirjoittaja kirjoittaa aiheesta?
 - i. Onko hänellä uutta tietoa aiheesta? Onko aihe ajankohtainen? Kertooko kirjoittaja mielipiteensä aiheesta?
 - b. Mikä on kirjoittajan näkökulma? (puolustaa aihetta, tuo uutta tietoa, muu)
 - i. Voisiko aihetta lähestyä toisesta näkökulmasta?
 - c. Mikä on kirjoittajan tärkein viesti?
 - d. Miten kirjoittaja perustelee sanomaansa?
 - i. Antaako hän lähteitä? Ovatko lähteet luotettavia?
 - ii. Jos haluaisit lukea lisää aiheesta tai tutustua kirjoittajan perusteluihin, löytyykö artikkelista tietoa siitä, mistä lukea lisää?

4. Pohdi, minkälaisen kuvan sait tekstistä.
 - a. Oliko teksti sinusta vakuuttava? Perustelee.
 - b. Mitä ennakkokäsityksiä sinulla oli aiheesta? Vaikuttivatko ne siihen, miten luit tekstin?
 - c. Mikä tekee tekstistä tieteellisen, tai minkä takia teksti ei vaikuta tieteelliseltä?



1. Onko tekstissä seuraavia asioita? Mitä ne kertovat tekstissä?
 - a. Virkkeen jälkeen nimi ja vuosiluku (suluissa)
 - b. Linkit keskellä tekstiä
 - c. Tittelit tai lyhenteet ihmisten nimien yhteydessä: dosentti, FT jne.

2. Tutustu tekstiin.
 - a. Missä teksti on julkaistu? Milloin?
 - b. Kuka kirjoittaja on?
 - i. Työskenteleekö kirjoittaja esimerkiksi jossakin yrityksessä, organisaatiossa, poliittisessa puolueessa?
 - ii. Onko hän tutkinut aihetta aiemmin?
 - c. Mikä on tekstin aihe?

3. Lue teksti nyt kokonaan huolellisesti.
 - a. Miksi kirjoittaja kirjoittaa aiheesta?
 - i. Onko hänellä uutta tietoa aiheesta? Onko aihe ajankohtainen? Kertooko kirjoittaja mielipiteensä aiheesta?
 - b. Mikä on kirjoittajan näkökulma? (puolustaa aihetta, tuo uutta tietoa, muu)
 - i. Pohdi, mistä toisesta näkökulmasta aiheesta voisi kirjoittaa.
 - c. Mikä on kirjoittajan tärkein viesti?
 - d. Miten kirjoittaja perustelee sanomaansa?
 - i. Antaako hän lähteitä? Ovatko lähteet luotettavia?
 - ii. Haluat lukea lisää aiheesta tai tutustua kirjoittajan perusteluihin. Löytyykö artikkelista tietoa siitä, mistä voit lukea lisää?

4. Mieti, minkälaisen kuvan sait tekstistä.
 - a. Oliko teksti sinusta vakuuttava? Perustelee.
 - b. Mitä ajatuksia sinulla oli etukäteen aiheesta? Vaikuttivatko ne siihen, miten luit tekstin?



1. Onko tekstissä seuraavia asioita? Mitä ne tarkoittavat?
 - a. Lauseen jälkeen sukunimi ja vuosiluku suluissa (Sukunimi, 2019)
 - b. Linkit keskellä tekstiä
 - c. Tittelit tai lyhenteet ihmisten nimien yhteydessä: dosentti, FT jne.

2. Tutustu tekstiin.
 - a. Missä teksti on julkaistu? Milloin?
 - b. Kuka kirjoittaja on?
 - i. Onko kirjoittaja töissä jossakin yrityksessä tai poliittisessa puolueessa?
 - ii. Onko hän kirjoittanut samasta aiheesta aiemmin?
 - c. Mikä on tekstin aihe?

3. Lue teksti nyt kokonaan huolellisesti.
 - a. Miksi kirjoittaja kirjoittaa aiheesta?
 - i. Onko hänellä uutta tietoa aiheesta? Onko aihe ajankohtainen? Kertooko kirjoittaja mielipiteensä aiheesta?
 - b. Mikä on kirjoittajan näkökulma? (puolustaa aihetta ("asia ei ole näin"), tuo uutta tietoa ("asia onkin näin!"), jotain muuta?)
 - i. Voisiko aiheesta kirjoittaa jostain toisesta näkökulmasta?
 - c. Mikä on kirjoittajan tärkein viesti?
 - d. Miten kirjoittaja perustelee sitä, mitä hän sanoo?
 - i. Kertooko kirjoittaja, mistä hänen tietonsa ovat?
 - ii. Kertooko kirjoittaja, mistä voit lukea lisää?

4. Mieti, minkälaisen kuvan sait tekstistä.
 - a. Oliko teksti sinusta vakuuttava? Miksi, miksi ei?
 - b. Millaisia ajatuksia sinulla oli aiheesta ennen kun luit tekstin? Vaikuttivatko ne siihen, miten luit tekstin?